

UZASADNIENIE

Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy dzieciom i uczniom w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne, pomocy uczniom w formie wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych oraz pomocy dzieciom i uczniom w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych w latach 2025–2027 stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 90u ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r. poz. 750, z późn. zm.).

Celem niniejszego rozporządzenia jest określenie szczegółowych warunków, form i zakresu pomocy oraz trybu postępowania w sprawie udzielenia pomocy, co umożliwi wypłatę jednorazowych świadczeń pieniężnych w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne dla dzieci i uczniów oraz organizację wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych dla uczniów albo organizację zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych dla dzieci i uczniów, pochodzących z rodzin, które poniosły straty w wyniku wystąpienia nawałnic lub innych zdarzeń atmosferycznych, w szczególności huraganów, deszczy nawałnych, gradobicia lub powodzi, zwanych dalej „żywołem”.

Do czasu wystąpienia powodzi w południowo-zachodniej części terytorium Rzeczypospolitej Polskiej we wrześniu 2024 r. warunkiem przyznania pomocy w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne (w wysokości 1000 zł na jedno dziecko lub jednego ucznia), pomocy w formie wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych oraz pomocy w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych było przyznanie świadczenia pieniężnego w formie zasiłku celowego w wysokości do 6000 zł na podstawie art. 40 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283, z późn. zm.) w związku ze stratami poniesionymi w wyniku wystąpienia żywiołu. Zasiłki celowe przyznawane na podstawie art. 40 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w czasie powodzi we wrześniu 2024 r. przekraczały kwotę 6000 zł, co powodowało ryzyko pozostania uczniów i dzieci z rodzin poszkodowanych wskutek powodzi poza wsparciem w formach przewidzianych w ramach Rządowego programu pomocy dzieciom i uczniom w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne, pomocy uczniom w formie wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych oraz pomocy dzieciom i uczniom w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych w latach 2022–2024. Ostatecznie jednak warunkiem otrzymania pomocy w ramach Rządowego programu pomocy dzieciom i uczniom w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne, pomocy uczniom w formie wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych oraz pomocy dzieciom i uczniom w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych w latach 2022–2024 stało się przyznanie zasiłku celowego bez względu na jego wysokość. Zmiana ta została wprowadzona: uchwałą nr 106 Rady Ministrów z dnia 23 września 2024 r. zmieniającą uchwałę w sprawie Rządowego programu pomocy dzieciom i uczniom w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne, pomocy uczniom w formie wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych oraz pomocy dzieciom i uczniom w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych w latach 2022–2024 oraz rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 września 2024 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy dzieciom i uczniom w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne, pomocy uczniom w formie wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych oraz pomocy dzieciom i uczniom w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych w latach 2022–2024 (Dz. U. poz. 1408).

Powyższe rozwiązanie zostało również utrzymane w niniejszym rozporządzeniu.

Beneficjentami pomocy finansowej w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne udzielanej zgodnie z niniejszym rozporządzeniem będą dzieci realizujące w roku szkolnym 2024/2025, 2025/2026, 2026/2027 i 2027/2028 obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne oraz uczniowie uczęszczający w roku szkolnym 2024/2025, 2025/2026, 2026/2027 i 2027/2028 do szkół wszystkich typów, kształcący się w tych szkołach w formie dziennej (czyli z wyłączeniem uczniów szkół dla dorosłych, a także uczniów branżowych szkół II stopnia i szkół policealnych kształcących się w tych szkołach w formie stacjonarnej lub zaocznej) (§ 2 ust. 1 rozporządzenia), jeżeli ich rodziny poniosły, odpowiednio w 2025 r., 2026 r. lub 2027 r. straty w wyniku wystąpienia żywiołu, które stanowiły podstawę do przyznania zasiłku celowego z pomocy społecznej na podstawie art. 40 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, niezależnie od wysokości kwoty przyznanego zasiłku celowego. Jednocześnie rozwiązania dotyczące udzielania pomocy finansowej w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne zawarte w niniejszym rozporządzeniu zostały dostosowane do obowiązujących regulacji ustawy z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi (Dz. U. z 2024 r. poz. 654, z późn. zm.) przez wyłączenie możliwości udzielania pomocy w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne dzieciom i uczniom poszkodowanym w wyniku powodzi, którym przyznano zasiłek losowy, o którym mowa w art. 5d ust. 1 tej ustawy. W celu uniknięcia dublowania świadczeń pomoc finansowa w formie zasiłku losowego w związku ze stratami poniesionymi w wyniku wystąpienia powodzi nie będzie już udzielana dzieciom lub uczniom, jeżeli ich rodzinom został przyznany zasiłek losowy, o którym mowa w art. 5d ust. 1 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi.

W związku z powyższym niniejsze rozporządzenie przewiduje, że dzieci lub uczniowie poszkodowani w wyniku powodzi, którym przyznano zasiłek losowy, o którym mowa w art. 5d ust. 1 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi, i którzy spełniają jednocześnie warunki udzielenia pomocy w formie wyjazdu terapeutyczno-edukacyjnego albo warunki udzielenia pomocy w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych, również będą mieli możliwość skorzystania z pomocy w tych formach, niezależnie od tego, że nie przysługuje im już pomoc w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne przyznawana w ramach programu rządowego w związku ze stratami poniesionymi w wyniku wystąpienia powodzi (§ 5 ust. 2 i § 10 ust. 2 rozporządzenia).

Celem niniejszego rozporządzenia jest objęcie wsparciem uczniów szkół wszystkich typów, kształcących się w tych szkołach w formie dziennej, którzy co do zasady są osobami niepracującymi (młodzież). Jednocześnie niniejsze rozporządzenie nie przewiduje, aby wsparciem mogły być objęte osoby dorosłe, które jednocześnie uczą się i pracują. Osoby te zazwyczaj kształcą się w szkołach w formach stacjonarnych i zaocznych.

Niniejsze rozporządzenie przewiduje możliwość udzielania pomocy dzieciom i uczniom umieszczonym w formach rodzinnej pieczy zastępczej, tj. w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka. Biorąc pod uwagę możliwość dotknięcia skutkami żywiołu również rodziców zastępczych lub osób prowadzących rodzinny dom dziecka (których funkcja opiekuńcza wobec dzieci i uczniów nie jest w pełni finansowana ze środków budżetu państwa lub budżetu jednostki samorządu terytorialnego), konieczne staje się zapewnienie również tym osobom wsparcia ze strony państwa. Wystąpienie zdarzeń losowych mających wpływ na sytuację finansową i funkcjonowanie rodziny może jednocześnie warunkować jakość sprawowanej opieki przez ograniczenia w zaspokojeniu podstawowych potrzeb bytowych, społecznych, emocjonalnych i rozwojowych dziecka lub ucznia.

W przypadku dzieci i uczniów umieszczonych w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej (placówki i ośrodki) wszystkie potrzeby, również w przypadku wystąpienia zdarzeń losowych, w tym żywienia, muszą być pokrywane z budżetu państwa. Zatem w tym przypadku nie jest uzasadnione, aby budżet państwa dwukrotnie finansował działania o tym samym charakterze. Niezależnie od powyższego, niniejsze rozporządzenie przewiduje obecnie dodatkową, niedostępną dotychczas, możliwość udzielania pomocy dzieciom i uczniom umieszczonym w jednej z form instytucjonalnej pieczy zastępczej, tj. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego, z tego względu że pomimo formalnej przynależności do instytucjonalnej pieczy zastępczej, funkcjonowanie tych placówek jest zbliżone do rodzinnych form pieczy zastępczej, w których umieszczone w nich dzieci i uczniowie są objęci możliwością udzielania pomocy. W związku z tym w katalogu osób uprawnionych do ubiegania się o udzielenie pomocy uwzględniono dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.

Ponadto w katalogu osób uprawnionych do ubiegania się o udzielenie pomocy uwzględniono również opiekunów faktycznych (tj. osoby faktycznie opiekujące się dzieckiem, jeżeli wystąpiły z wnioskiem do sądu opiekuńczego o przysposobienie dziecka) ze względu na ujęcie opiekunów faktycznych w katalogu osób mogących ubiegać się o pomoc dla dzieci na podstawie przepisów ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2024 r. poz. 1576) oraz o pomoc dla uczniów na podstawie rządowego programu „Dobry start” ustanowionego uchwałą nr 80 Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu „Dobry start” (M.P. poz. 514) i wykonywanego na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. poz. 1092).

Pomoc finansowa dla dzieci i uczniów będzie udzielana w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne. Zasiłek losowy na cele edukacyjne jest jednorazowym świadczeniem pieniężnym dla dzieci i uczniów udzielanym odpowiednio w 2025 r., 2026 r. lub 2027 r. w wysokości 1000 zł (§ 2 ust. 4 rozporządzenia).

W § 3 rozporządzenia reguluje się tryb postępowania w sprawie udzielenia pomocy finansowej w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka lub ucznia informuje rodziców dziecka lub ucznia, prawnych opiekunów, rodziców zastępczych, osoby prowadzące rodzinny dom dziecka, dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz opiekunów faktycznych w rozumieniu ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci albo pełnoletniego ucznia o możliwości przyznania zasiłku losowego i po wyrażeniu przez ww. osoby zgody na przyznanie tego zasiłku, sporządza listę dzieci i uczniów uprawnionych do otrzymania zasiłku losowego. Następnie na podstawie tej listy wypłaca zasiłek losowy rodzicom dziecka lub ucznia, prawnym opiekunom, rodzicom zastępczym, osobom prowadzącym rodzinny dom dziecka, dyrektorom placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz opiekunom faktycznym w rozumieniu ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci albo pełnoletniemu uczniowi.

Drugą formę pomocy stanowią wyjazdy terapeutyczno-edukacyjne dla uczniów, mające charakter pomocy interwencyjnej, świadczonej jednorazowo na wniosek rodziców ucznia, prawnych opiekunów, rodziców zastępczych, osób prowadzących rodzinny dom dziecka, dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz opiekunów faktycznych w rozumieniu ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci albo pełnoletniego ucznia albo na wniosek innej osoby za zgodą

rodziców ucznia, prawnych opiekunów, rodziców zastępczych, osób prowadzących rodzinny dom dziecka, dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz opiekunów faktycznych w rozumieniu ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci albo pełnoletniego ucznia (§ 5 i § 6 rozporządzenia).

Wnioski mogą być składane w postaci papierowej, jak również przekazywane w postaci elektronicznej za pomocą elektronicznej platformy usług administracji publicznej (ePUAP) na elektroniczną skrzynkę podawczą właściwej jednostki samorządu terytorialnego.

Przyznanie świadczenia pieniężnego w formie zasiłku celowego jako podstawa do przyznania pomocy w formie wyjazdu terapeutyczno-edukacyjnego, zapewnia kwalifikację do wyjazdu uczniom z rodzin, u których stwierdzono znaczące straty w wyniku wystąpienia żywiołu. W przypadku niewydania decyzji w sprawie przyznania zasiłku celowego przed zakwalifikowaniem ucznia do wyjazdu terapeutyczno-edukacyjnego przewiduje się możliwość złożenia oświadczenia o poniesionych stratach, które po potwierdzeniu przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) będzie stanowiło podstawę do udzielenia wsparcia ze środków budżetu państwa w formie wyjazdu terapeutyczno-edukacyjnego. Rodzice ucznia, prawni opiekunowie, rodzice zastępczy, osoby prowadzące rodzinny dom dziecka, dyrektorzy placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz opiekunowie faktyczni w rozumieniu ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci albo pełnoletni uczeń składają oświadczenie o stratach poniesionych odpowiednio w 2025 r., 2026 r. lub 2027 r. w wyniku wystąpienia żywiołu, które podlega potwierdzeniu przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Pomoc dla uczniów w formie wyjazdu terapeutyczno-edukacyjnego będzie finansowana z budżetu państwa w wysokości do 1770 zł na jednego ucznia (§ 5 ust. 5 rozporządzenia).

Zapewnienie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego z udziałem psychologa lub terapeuty podczas wyjazdu terapeutyczno-edukacyjnego dla uczniów, którzy w związku z przeżytym przeżyciem emocjonalnym i doznany stresem są narażeni na pojawienie się zaburzeń emocjonalnych, powinno nastąpić jak najszybciej od momentu wystąpienia żywiołu. Interwencja psychologiczna i pedagogiczna po doznanych negatywnych przeżyciach jest niezbędna. W celu przeciwdziałania ich negatywnym skutkom psychologicznym należy stworzyć warunki do wyrównania szans edukacyjnych uczniów. Warunki te będą zapewnione przez zorganizowanie wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych do końca grudnia odpowiednio w 2025 r., 2026 r. lub 2027 r.

W § 6–9 rozporządzenia reguluje się tryb postępowania w sprawie udzielenia pomocy w formie wyjazdu terapeutyczno-edukacyjnego organizowanego przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) właściwego ze względu na miejsce zamieszkania ucznia. W § 6 rozporządzenia przewiduje się, że pomoc w formie wyjazdu terapeutyczno-edukacyjnego jest udzielana na wniosek zainteresowanych osób (wskazuje on także zakres niezbędnych informacji, które powinien zawierać wniosek będący podstawą udzielenia wsparcia). Przepisy § 7 i § 8 rozporządzenia określają obowiązki nałożone na wójta (burmistrza, prezydenta miasta), których realizacja służy prawidłowemu zorganizowaniu wyjazdu terapeutyczno-edukacyjnego dla uczniów. Listę uczniów zakwalifikowanych do wyjazdu sporządza wójt (burmistrz, prezydent miasta) właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia, na podstawie zweryfikowanych wniosków złożonych przez rodziców ucznia, prawnych opiekunów, rodziców zastępczych, osób prowadzących rodzinny dom dziecka, dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz opiekunów faktycznych w rozumieniu ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci albo pełnoletniego ucznia albo inną osobę za zgodą rodziców ucznia, prawnych opiekunów, rodziców zastępczych, osób prowadzących rodzinny

dom dziecka, dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz opiekunów faktycznych w rozumieniu ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci albo pełnoletniego ucznia. Jednocześnie wójt (burmistrz, prezydent miasta) informuje wnioskodawców o zakwalifikowaniu ucznia do wyjazdu i obowiązku złożenia karty kwalifikacyjnej uczestnika wyjazdu, a następnie przekazuje wojewodzie informację o liczbie uczniów zakwalifikowanych do wyjazdów oraz o kwocie środków finansowych potrzebnych na organizację wyjazdów (§ 7 rozporządzenia). Wyjazdy terapeutyczno-edukacyjne dla uczniów organizuje wójt (burmistrz, prezydent miasta) właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia, z tym że może on również zlecić organizację tego wyjazdu innym podmiotom przez udzielenie zamówienia w rozumieniu art. 7 pkt 25 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1320). Niezależnie od tego, czy organizatorem wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych będzie wójt (burmistrz, prezydent miasta) czy też inny podmiot, wyjazdy muszą być zorganizowane w sposób uregulowany w rozporządzeniu, tak aby były one prowadzone w sposób zapewniający ich właściwą realizację, a środki budżetu państwa zostały wydatkowane w sposób efektywny (§ 8 rozporządzenia).

Trzecią formą pomocy, stanowiącą w przypadku uczniów alternatywne rozwiązanie wobec wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych, są zajęcia opiekuńcze i zajęcia terapeutyczno-edukacyjne. Zajęcia te są organizowane dla dzieci realizujących w roku szkolnym 2024/2025, 2025/2026, 2026/2027 i 2027/2028 obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne oraz dla uczniów uczęszczających w roku szkolnym 2024/2025, 2025/2026, 2026/2027 i 2027/2028 do szkół wszystkich typów, kształcących się w tych szkołach w formie dziennej (czyli z wyłączeniem uczniów szkół dla dorosłych, a także uczniów branżowych szkół II stopnia i szkół policealnych kształcących się w tych szkołach w formie stacjonarnej lub zaocznej) (§ 10 ust. 1 rozporządzenia).

W celu zoptymalizowania środków niezbędnych na realizację pomocy w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych przewidziano, że gmina otrzyma na każde dziecko lub każdego ucznia dotację w wysokości 575 zł. Dodatkowo zostaną przekazane środki w wysokości 1000 zł na każdą grupę 5 dzieci lub uczniów uczestniczących w tych zajęciach. W przypadku mniejszej liczby dzieci lub uczniów lub też kolejnej grupy uczestników obejmującej mniej niż 5 dzieci lub uczniów, również zostanie przekazane 1000 zł. Przykładowo, w przypadku 3 dzieci objętych wsparciem zostanie przekazana kwota: $3 \times 575 \text{ zł} + 1000 \text{ zł}$, tj. łącznie 2725 zł, a w przypadku grupy 15 uczestników: $15 \times 575 \text{ zł} + 3 \times 1000 \text{ zł}$, tj. łącznie 11 625 zł.

Dodatkowo niniejsze rozporządzenie przewiduje rozszerzenie grupy odbiorców pomocy w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych o uczniów starszych i uczniów nieposiadających orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego. W poprzednim rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 29 marca 2022 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy dzieciom i uczniom w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne, pomocy uczniom w formie wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych oraz pomocy dzieciom i uczniom w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych w latach 2022–2024 (Dz. U. poz. 850, z późn. zm.) pomoc w tej formie nie była skierowana do uczniów klas IV i wyższych szkoły podstawowej lub klas IV i wyższych ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia oraz uczniów szkół wszystkich typów, kształcących się w tych szkołach w formie dziennej, chyba że uczniowie ci posiadali orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 127 ust. 10 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737, z późn. zm.), albo orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 312 ust. 1 i 2

ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60, z późn. zm.). W związku z tym niniejsze rozporządzenie przewiduje, że obecnie w przypadku uczniów pomoc w formie wyjazdu terapeutyczno-edukacyjnego i pomoc w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych jest skierowana do tej samej kategorii uczniów, tj. uczniów uczęszczających w roku szkolnym 2024/2025, 2025/2026, 2026/2027 i 2027/2028 do szkół wszystkich typów, kształcących się w tych szkołach w formie dziennej, w tym uczniów uczęszczających w roku szkolnym 2024/2025, 2025/2026, 2026/2027 i 2027/2028 do klas I–III szkoły podstawowej lub klas I–III ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia, a także uczniów uczęszczających w roku szkolnym 2024/2025, 2025/2026, 2026/2027 i 2027/2028 do szkół wszystkich typów, kształcących się w tych szkołach w formie dziennej, posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 127 ust. 10 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, albo orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 312 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe, do których poprzednio była skierowana pomoc w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych.

Zajęcia opiekuńcze i zajęcia terapeutyczno-edukacyjne są organizowane na wniosek rodziców dziecka lub ucznia, prawnych opiekunów, rodziców zastępczych, osób prowadzących rodzinny dom dziecka, dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz opiekunów faktycznych w rozumieniu ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci albo pełnoletniego ucznia albo na wniosek innej osoby za zgodą rodziców dziecka lub ucznia, prawnych opiekunów, rodziców zastępczych, osób prowadzących rodzinny dom dziecka, dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz opiekunów faktycznych w rozumieniu ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci albo pełnoletniego ucznia, na obszarze gminy, w której mieszkają dzieci i uczniowie dotknięci skutkami wystąpienia żywiołu (§ 12 rozporządzenia). Wnioski mogą być składane w postaci papierowej, jak również przekazywane w postaci elektronicznej za pomocą elektronicznej platformy usług administracji publicznej (ePUAP) na elektroniczną skrzynkę podawczą właściwej jednostki samorządu terytorialnego.

Ze względu na fakt, że zajęcia opiekuńcze i zajęcia terapeutyczno-edukacyjne mają być organizowane na obszarze gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania dziecka lub ucznia (możliwie najbliżej miejsca zamieszkania dziecka lub ucznia), w rozporządzeniu nie wprowadza się (jak ma to miejsce w przypadku wyjazdów edukacyjno-terapeutycznych) możliwości złożenia oświadczenia o stratach poniesionych w wyniku wystąpienia żywiołu. Podstawą do udzielenia pomocy w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych jest posiadanie decyzji o przyznaniu zasiłku celowego. Mimo pilnej potrzeby udzielenia wsparcia, w tym psychologiczno-pedagogicznego, nakłada się na beneficjenta pomocy konieczność udokumentowania strat w postaci przedstawienia decyzji w sprawie przyznania zasiłku celowego, ponieważ wójt (burmistrz, prezydent miasta) oraz podmioty, którym wójt (burmistrz, prezydent miasta) zlecił organizację zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych, mogą organizować te zajęcia w dowolnym terminie do dnia 31 grudnia w roku wystąpienia żywiołu, tj. odpowiednio w 2025 r., 2026 r. lub 2027 r.

W § 12–14 rozporządzenia reguluje się tryb postępowania w sprawie udzielania pomocy w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych organizowanych przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka lub ucznia. W § 12 rozporządzenia przewiduje się, że pomoc w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych będzie udzielana na wniosek zainteresowanych osób (wskazuje on

także zakres niezbędnych informacji, które powinien zawierać wniosek będący podstawą udzielenia wsparcia). Przepisy § 13 i § 14 rozporządzenia określają obowiązki nałożone na wójta (burmistrza, prezydenta miasta), których realizacja służy prawidłowemu zorganizowaniu zajęć dla dzieci i uczniów. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) informuje wnioskodawców o zakwalifikowaniu dziecka lub ucznia do zajęć, a następnie przekazuje wojewodzie informację o liczbie dzieci i uczniów zakwalifikowanych do zajęć oraz o kwocie środków finansowych potrzebnych na organizację zajęć (§ 13 rozporządzenia). Zajęcia opiekuńcze i zajęcia terapeutyczno-edukacyjne organizuje wójt (burmistrz, prezydent miasta) właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dzieci lub uczniów zakwalifikowanych do tych zajęć, z tym że może on również zlecić organizację zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych innym podmiotom przez udzielenie zamówienia w rozumieniu art. 7 pkt 25 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych, określając zakres obowiązków, które muszą spełnić w trakcie realizacji tego zadania (§ 14 ust. 3 rozporządzenia). Niezależnie od tego, czy organizatorem zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych będzie wójt (burmistrz, prezydent miasta) czy też inny podmiot, zajęcia muszą być zorganizowane w sposób uregulowany w rozporządzeniu, tak aby były one prowadzone w sposób zapewniający właściwą realizację programu tych zajęć, w tym oddziaływań terapeutyczno-edukacyjnych, a środki budżetu państwa zostały wydatkowane w sposób efektywny (§ 11 rozporządzenia).

W § 4 ust. 2, § 9 i § 15 wskazuje się na obowiązek wojewody przekazywania określonych danych ministrowi właściwemu do spraw oświaty i wychowania, które stanowią podstawę do uruchomienia środków z rezerwy celowej budżetu państwa na wsparcie udzielane dzieciom i uczniom w ramach poszczególnych form pomocy uregulowanych w niniejszym rozporządzeniu.

W ramach wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych oraz zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych przewiduje się zapewnienie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego. Jest to pomoc świadczona przez różnych specjalistów (takich jak: pedagog, psycholog lub terapeuta), która umożliwia pomoc w rozwiązaniu różnych problemów, jakie powstają w wyniku wystąpienia żywiołu. Celem wsparcia psychologiczno-pedagogicznego jest m.in. udzielenie wsparcia emocjonalnego (empatia, zrozumienie i akceptacja przeżywanych uczuć), uzmysłowienie przeżytej sytuacji oraz porównanie jej z innymi zdarzeniami, rozpoznanie indywidualnej sytuacji psychologicznej, pedagogicznej oraz życiowej dziecka lub ucznia, a także ustalenie możliwości i ograniczeń w jego funkcjonowaniu wraz z przygotowaniem i realizacją działań interwencyjnych, naprawczych, terapeutycznych i profilaktycznych. Oddziaływania te mają pomóc w przełamaniu i zmniejszeniu negatywnych skutków żywiołu mogących wystąpić w psychice dziecka lub ucznia, a także pomóc w wyrównywaniu ewentualnych zaległości w realizacji programu nauczania dzieci i uczniów, związanych m.in. z absencją w szkole, brakiem podręczników, brakiem dostępu do miejsca, w którym można się uczyć. Wsparcie tego typu mogą zapewnić specjaliści zatrudnieni przez organizatorów terapeutyczno-edukacyjnych lub zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych, zgodnie z przyjętym do realizacji programem wyjazdu lub zajęć.

Organizacja wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych, zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych oraz wypłata zasiłków losowych na cele edukacyjne może odbywać się do dnia 31 grudnia w roku wystąpienia żywiołu, tj. odpowiednio w 2025 r., 2026 r. lub 2027 r., tak aby ostateczne rozliczenie i ewentualny zwrot otrzymanej dotacji mogły nastąpić

do dnia 31 stycznia następnego roku, zgodnie z art. 168 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, z późn. zm.).

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia. Wejście w życie rozporządzenia w terminie niezapewniającym czternastodniowej *vacatio legis* wynika z pilnego charakteru sprawy i potrzeby zapewnienia gotowości do podejmowania ze strony państwa działań związanych z łagodzeniem skutków negatywnych zjawisk atmosferycznych wśród dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2024/2025, 2025/2026, 2026/2027 i 2027/2028, stąd też konieczne jest jak najszybsze wejście w życie rozporządzenia, aby pomoc dotarła do beneficjentów niezwłocznie po wystąpieniu żywiołu. Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) w uzasadnionych przypadkach akty normatywne mogą wchodzić w życie w terminie krótszym niż czternaście dni, a jeżeli ważny interes państwa wymaga natychmiastowego wejścia w życie aktu normatywnego i zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie, dniem wejścia w życie może być dzień ogłoszenia tego aktu w dzienniku urzędowym. Proponowane rozwiązanie dotyczące terminu wejścia w życie rozporządzenia z dniem następującym po dniu ogłoszenia jest dopuszczalne z punktu widzenia zasad demokratycznego państwa prawnego i uzasadnione interesem adresatów zawartych w nim norm prawnych oraz ważnym interesem państwa.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, określonej w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji lub uzgodnienia.

Rozporządzenie nie ma wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia nie podlega ocenie w zakresie oceny skutków regulacji w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806).

Odnosząc się do § 12 pkt 1 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2016 r. poz. 283) należy stwierdzić, że projekt rozporządzenia uwzględnia regulacje, w stosunku do których nie ma możliwości, aby mogły być podjęte za pomocą alternatywnych środków.